

שם משמואל בהעלותך תרע"ו

ובזה יש לפרש דברי המדרש (פ' בשלח)
שפסח שני הוא בזכות יוסף, שלולא
זכות יוסף הי' בדין שטמאין יידחו לגמרי.
אבל בזכות יוסף אי לאו שניתנה מצות פסח
שני הי' בדין שיעשו את הראשון בטומאה,
ושאר הקהל לפי סוגיית הש"ס פסחים (ע"ט):
הי' בדין שיעשו בטהרה, שאף הטמאין נידונין
כציבור מ"מ הציבור ממש שהם הרוב אין
בדין שיטפלו לטמאים, וא"כ בהכרח הי' קרבן
ציבור חלוק היפוך ממדתו של יוסף שהוא
לבדו הי' כלל ישראל ובזכותו אין קרבן ציבור
חלוק, ע"כ בזכותו נתחדש הדין דפסח שני,
ומאחר שנתחדש הדין שוב כל הטמאין
הנדחין עושין את השני:

אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע. אור
החיים ז"ל הקשה הלוא טעמם בפיהם
אנחנו טמאים, ומה מבקשים ליתן להם תורה
חדשה. ונראה דהנה יש לדקדק למה האריכו
לומר לנפש אדם, כי לנפש סתם משמעותו
נפש אדם כמ"ש לקמן כי הי' טמא לנפש.
ונראה עפ"י מאמרם ז"ל (סוכה כ"ה סוע"א)
לנפש אדם זה יוסף, והטעם כי שם אדם הוא
כולל, אות ד' מורה על ד' היסודות הגשמיים,
ואות מ"ם סתומה מורה על ד' היסודות
הרוחניים שכל אחד כפול עשרה והם נגד
ארבעים יום של יצירת הולד שבארבעים יום
קונה הולד כחות הנפש שהם במספר ארבעים
כמ"ש מהר"ל (בגור ארי' פ' תצא) בטעם
מלקות ארבעים, ואות א' רומזת לאלופו של
עולם שמחבר כל ההפכים, וע"כ כשנסתלקה
האל"ף מתפרדים החלקים ונשאר דם, ובאשר
יוסף הי' צדיק יסוד עולם כנישו דכל גהורין
יצדק בו שם הכולל בהחלט זהו שם אדם,
וזכה לזה מפני שמירת הברית שהוא כולל
כל שייפי גופא, והנה הם פירשו דבריהם
שאינם טמאים לאיש פרטי אלא לאדם, והטיבו
לראות [שאלת חכם היא חצי תשובה] שאיש
נדחה ואין ציבור נדחין אלא יעבדו בטומאה.
והיתה טענתם שמאחר שיש חילוק בין כלל
לפרט, אולי יש חילוק גם באיכות הטומאה,
והם שנטמאו לאיש כללי ג"כ יהיו רשאים
לעשות בטומאה:

כלי יקר בהעלותך במדבר ט, ז

(ז) למה נגרע לבית הקריב וגו'. יש מקשים וכי
 נעלם מהם שטמא אסור באכילת קדשים. וזה
 קשה לפי גירסת התלמוד (פסחים טו): שלמד מן איש
 איש שיחיד נדחה לפסח שני ולא ציבור, אבל למאי
 דמסיק בילקוט (ט ב) בשם הספרי (ועיין פסחים עז.
 וירושלמי פסחים פ"ז ה"ד) שמן יתור של במועדו אנו
 למידין שפסח ציבור קרב בטומאה, לא קשה מידי,
 כי אחר ששמעו לשון במועדו אמרו למה נגרע מן
 הציבור, ובאה התשובה איש איש כו' דווקא איש
 נדחה ולא ציבור. והבינו האנשים מדקאמר משה אל
 בני ישראל לעשות הפסח כמועדו אפילו בטומאה
 ולא להם כפרטות שמע מינה שהוציא אותם מן
 הכלל, דאם לא כן למאי נפקא מינה אמר לבני
 ישראל לעשות הפסח והלא כבר הם מצווין ועומדים,
 אלא שבא למעט הטמאים היחידים על כן אמרו למה